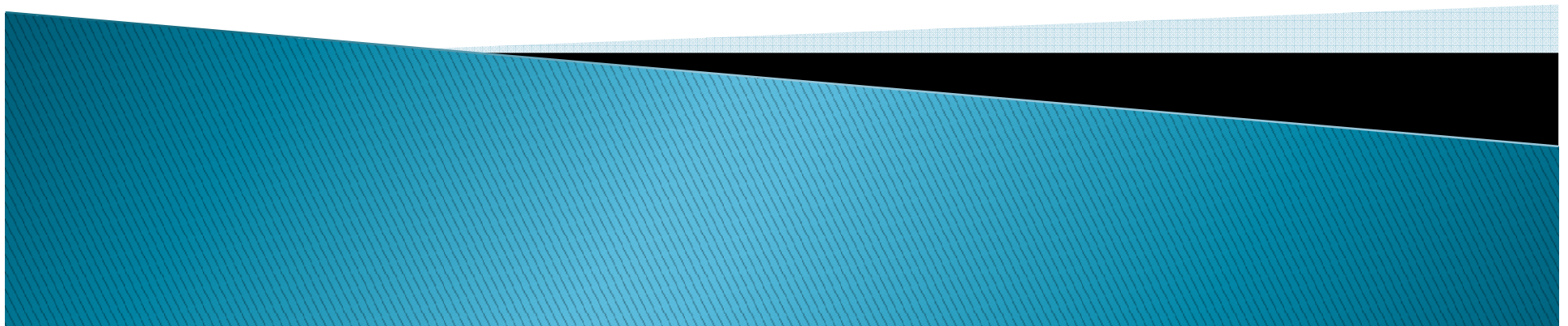
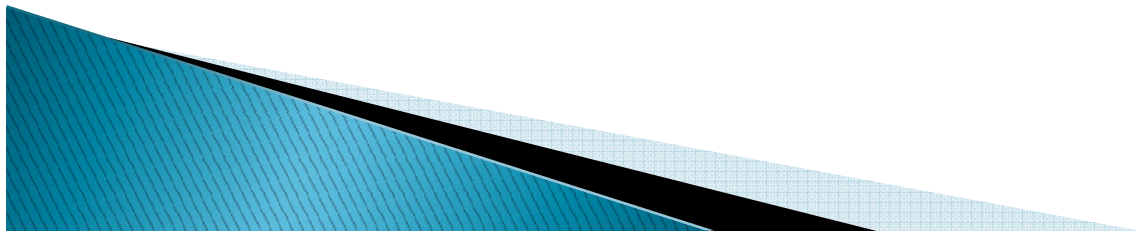

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

Μαίρη Κουτσελίνη
Τμήμα Επιστημών της Αγωγής
Διευθύντρια της Έδρας ΟΥΝΕΣΚΟ
Για την Ισότητα και Ενδυνάμωση των Φύλων

- ▶ *«Η Εκπαίδευση είναι ένα από τα πιο σημαντικά μέσα για Ενδυνάμωση των γυναικών με τη Γνώση, τις Δεξιότητες και την Αυτοπεποίθηση που είναι απαραίτητα για τη συμμετοχή της στην ανάπτυξη» – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ICPD Programme of Action, paragraph 4.*
- ▶ Οι θέσεις λήψης απόφασης στην ΕΕ ανδροκρατούνται– μόνο 16% γυναίκες

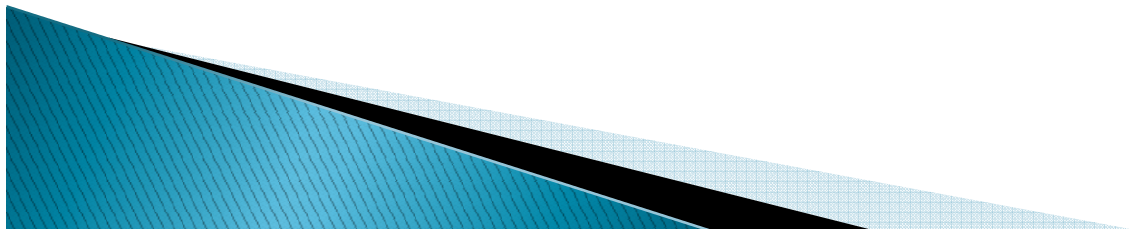

- ▶ Βασική θέση: Η εκπαίδευση για να κατορθώσει να ενδυναμώσει τη γυναίκα δεν χρειάζεται να της προσφέρει περισσότερη εκπαίδευση.
- ▶ Χρειάζεται να αντιστρέψει τη γνώση, αξίες στάσεις, αντιλήψεις και διαδικασίες που οδηγούν στην άνιση και κατώτερη τοποθέτησή της τόσο στην εκπαίδευση όσο και στην κοινωνία
- ▶ Ο αγώνας αυτός δεν είναι εκπαιδευτικός , αλλά ευρύτερα πολιτικός, ιδεολογικός, συστημικός και παιδαγωγικός

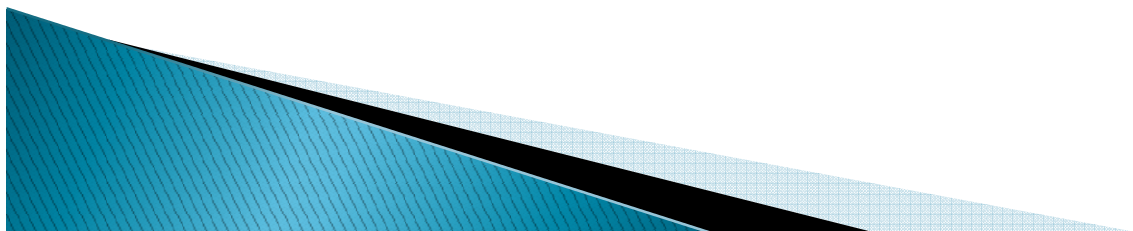

Γιατί ;

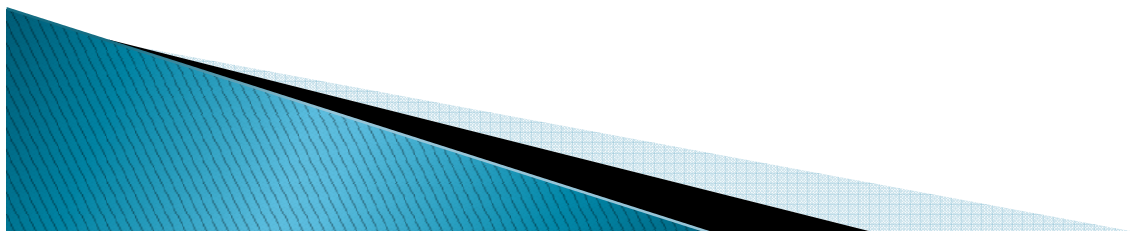

1. ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΦΑΣΕΙΣ

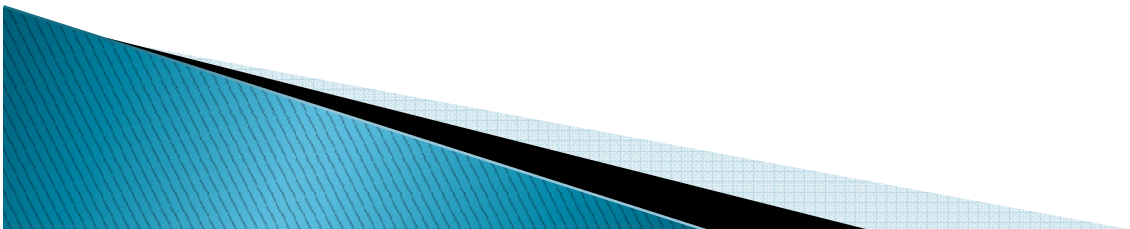
- ▶ ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
- ▶ Μεγαλύτερο ποσοστό των γυναικών σε σύγκριση με αυτό των ανδρών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση τα τελευταία 10 χρόνια (πτυχίο, μάστερ και διδακτορικό)
- ▶ Όμως...Οι «προτιμήσεις» των γυναικών φοιτητριών περιορίζονται στις ανθρωπιστικές σπουδές και οι κοινωνικές επιστήμες

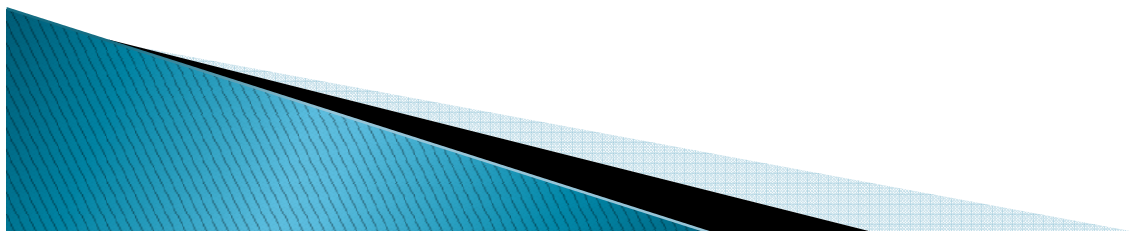
- ▶ Ενώ η εκπροσώπηση των γυναικών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση είναι μεγαλύτερη από αυτή των ανδρών...
- ▶ Ελάχιστες γυναίκες μονιμοποιούνται στο ακαδημαϊκό προσωπικό ως καθηγήτριες
- ▶ Υπο-εκπροσωπούνται στα συνδικαλιστικά όργανα του κλάδου και στη διοικητική ιεραρχία του επαγγέλματος

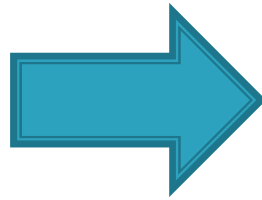
- ▶ Ενώ στη δημοτική και μέση εκπαίδευση, στο διδακτικό προσωπικό υπερτερούν σε αριθμούς οι γυναίκες, τις διευθυντικές θέσεις τις κατέχουν οι άντρες
- ▶ Πρόσφατος νόμος στην Κύπρο περί προαγωγών δυσχεραίνει την κατάσταση

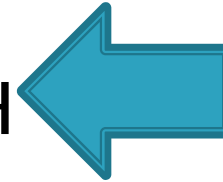
- ▶ Υπότροπη υπό- εκπαίδευση...
- ▶ Στις ηλικίες 16–24 η χρήση του διαδικτύου βρίσκεται στα ίδια επίπεδα μεταξύ ανδρών και γυναικών, σε μεγαλύτερες ηλικίες υπερτερούν οι άντρες
- ▶ Ένας πολύ μεγάλος αριθμός γυναικών με πτυχίο και άλλα προσόντα, εγκαταλείπουν την εργασία και την καριέρα τους μετά το γάμο

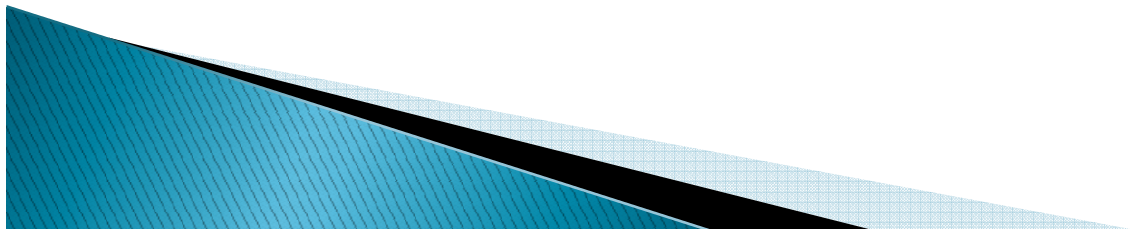
ΕΡΓΑΣΙΑ

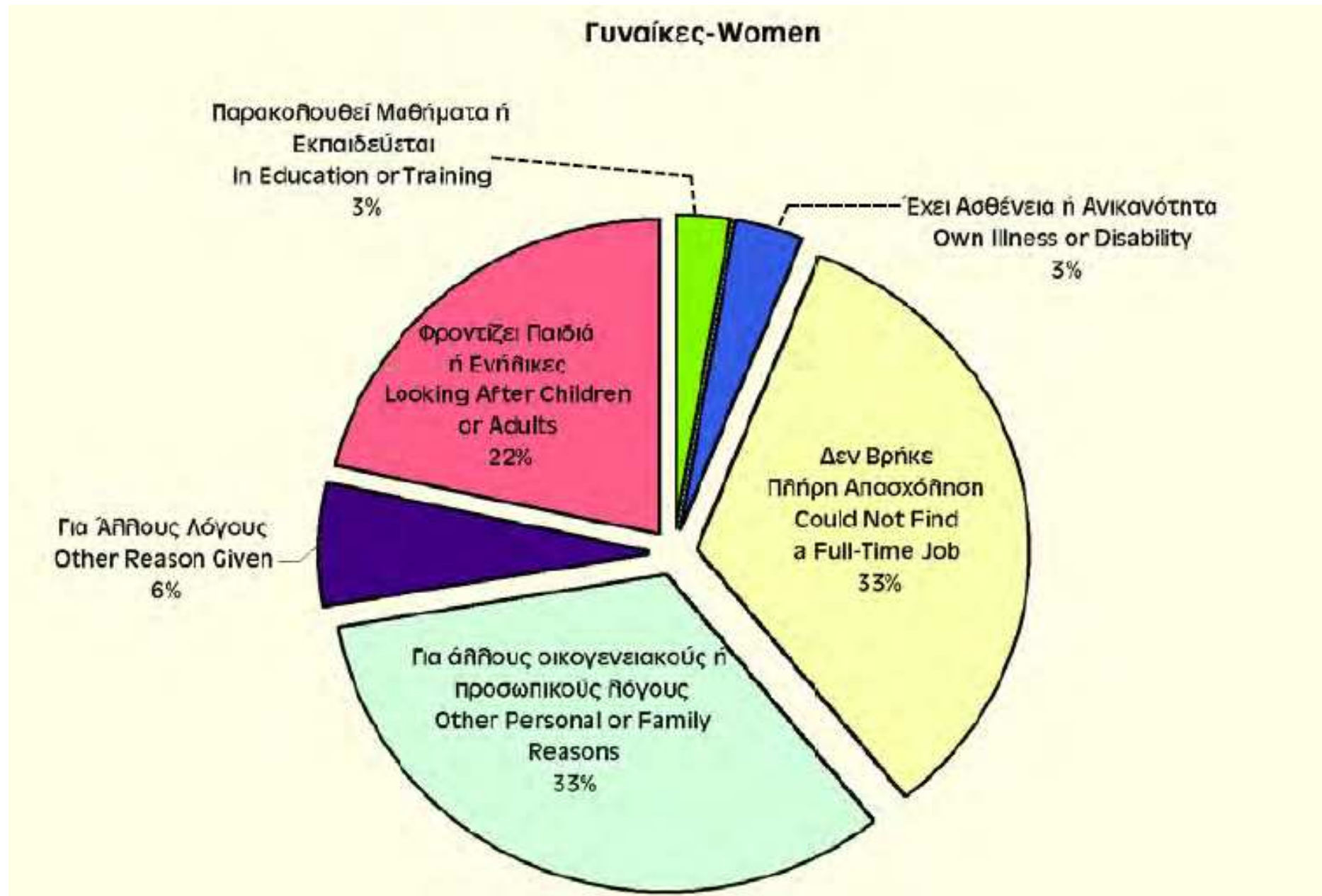
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

- ▶ Το ποσοστό των ανδρών στο εργασιακό δυναμικό σε όλες τις ηλικίες είναι πολύ μεγαλύτερο. Ιδιαίτερα, όμως, αυξάνεται η διαφορά στις ηλικίες 50 και άνω
- ▶ 3 μόνο στους 10 διευθυντές /διοικητικούς λειτουργούς είναι γυναίκες
- ▶ 70% των απασχολούμενων σε μερική βάση είναι γυναίκες
- ▶ Τα ποσοστά ανεργίας και φτώχειας των γυναικών είναι διαχρονικά μεγαλύτερα

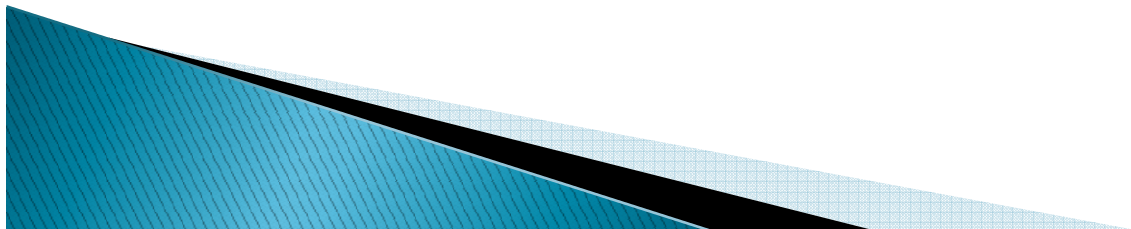
Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία, Το πορτραίτο της γυναίκας στην Κύπρο, σελ. 54

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

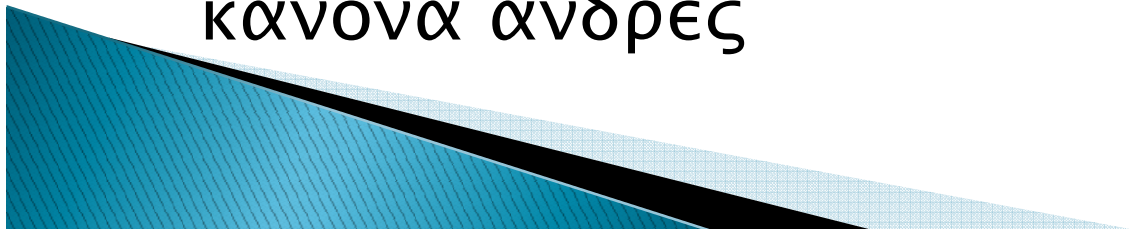

- ▶ Οι θέσεις λήψης απόφασης σε δημόσιο τομέα και δημοτικά συμβούλια είναι 80% υπέρ των ανδρών
- ▶ Υπο-αντιπροσωπεύονται στη Βουλή και στην Κυβέρνηση- εκτελεστική εξουσία
- ▶ Υπο-αντιπροσωπεύονται στα πολιτικά κόμματα

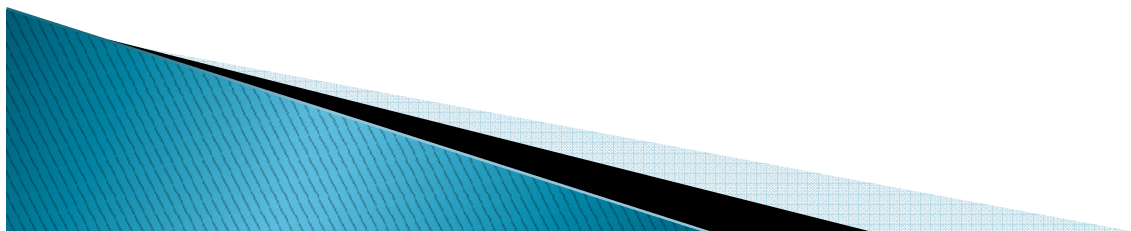
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ- ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΖΩΗ

- ▶ Τα Λογοτεχνικά βραβεία σε Ελλάδα και Κύπρο μοιράζονται κατὰ κανόνα σε άνδρες, έστω και αν η συμμετοχή των γυναικών σε έργα είναι μεγαλύτερη
- ▶ Τα Λογοτεχνικά βραβεία στην Κύπρο δίνονται ποὺ και ποὺ σε γυναίκες στον τομέα, όμως, Παιδική Λογοτεχνία (παραλογοτεχνία).
- ▶ Οι πρόεδροι των Επιτροπών είναι κατὰ κανόνα άνδρες

- ▶ Έλεγχος των ΜΜΕ

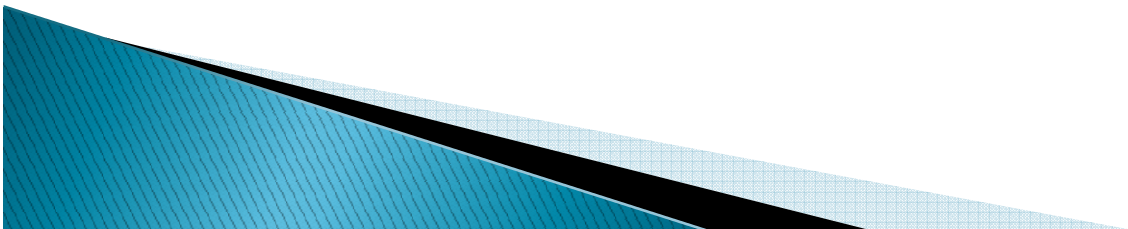
- ▶ Η πολιτική και 'μαχητική' δημοσιογραφία και η αρχισυνταξία των εφημερίδων ανήκει κατά κανόνα σε άνδρες
- ▶ Οι πρόεδροι των διοικητικών συμβουλίων των εταιρειών -ιδιοκτητών Ραδιοφώνων και Τηλεόρασης είναι ΜΟΝΟ άνδρες

- ▶ Έλεγχος του τραπεζιτικού συστήματος μέσω ενός αυστηρά ανδροκρατούμενου και ανδρόστροφου συστήματος

- ▶ Τα οικονομικά προβλήματα είναι και κοινωνικά, όταν:
 - Οι διαζευγμένες γυναίκες μπαίνουν ως εγγυήτριες των πρώην συζύγων στη φυλακή ή χάνουν την περιουσία που υποθήκευσαν

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ...

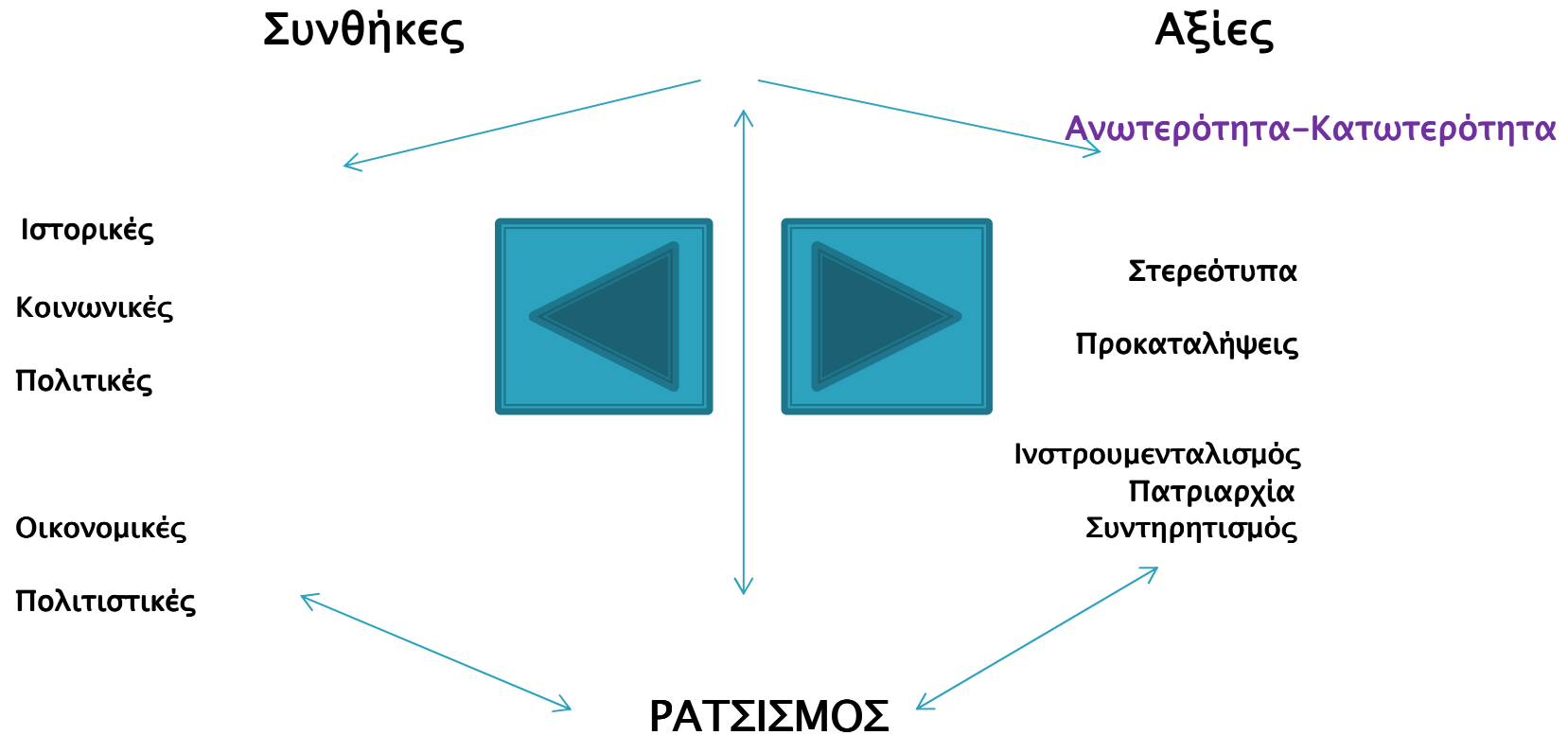
- ▶ Οι γυναίκες ΔΕΝ υστερούν σε επίπεδα εκπαίδευσης και ευρύτερης μόρφωσης, όμως...
- ▶ ΔΕΝ έχουν τη θέση τους στην εργασία και στην κοινωνική-πολιτιστική ζωή ούτε και την ποιότητα ζωής που η επίσημη εκπαίδευση αναμένεται να δημιουργήσει

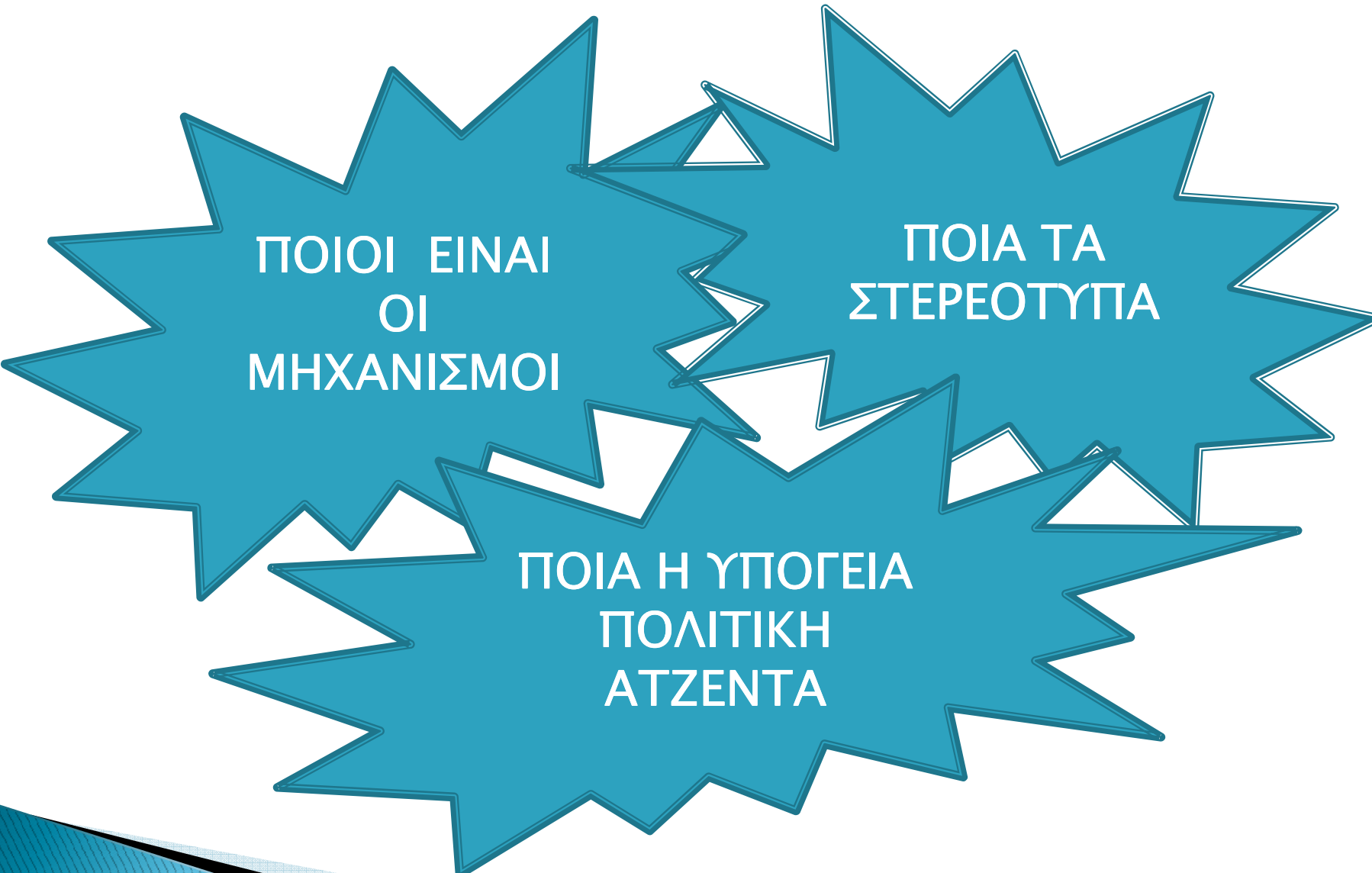
ΓΙΑΤΙ;

2. ΓΝΩΣΗ, ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ

ΑΝΙΣΟΤΗΤΑ= Ηγεμονία και Καταπίεση (υπόγεια και λανθάνουσα)

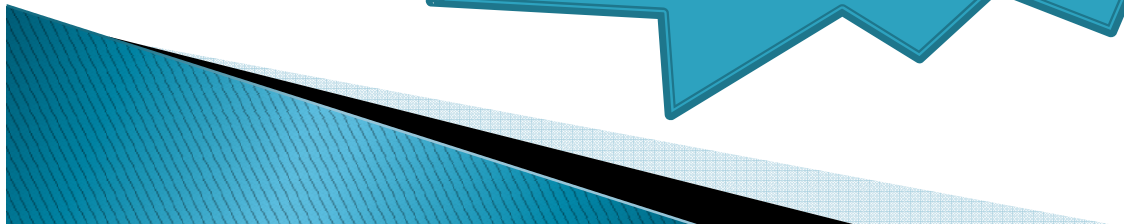
ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ

ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ
ΟΙ
ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ

ΠΟΙΑ ΤΑ
ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ

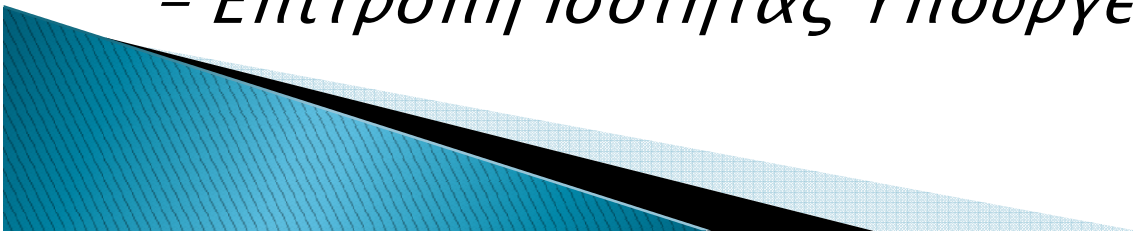
ΠΟΙΑ Η ΥΠΟΓΕΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΑΤΖΕΝΤΑ

ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ

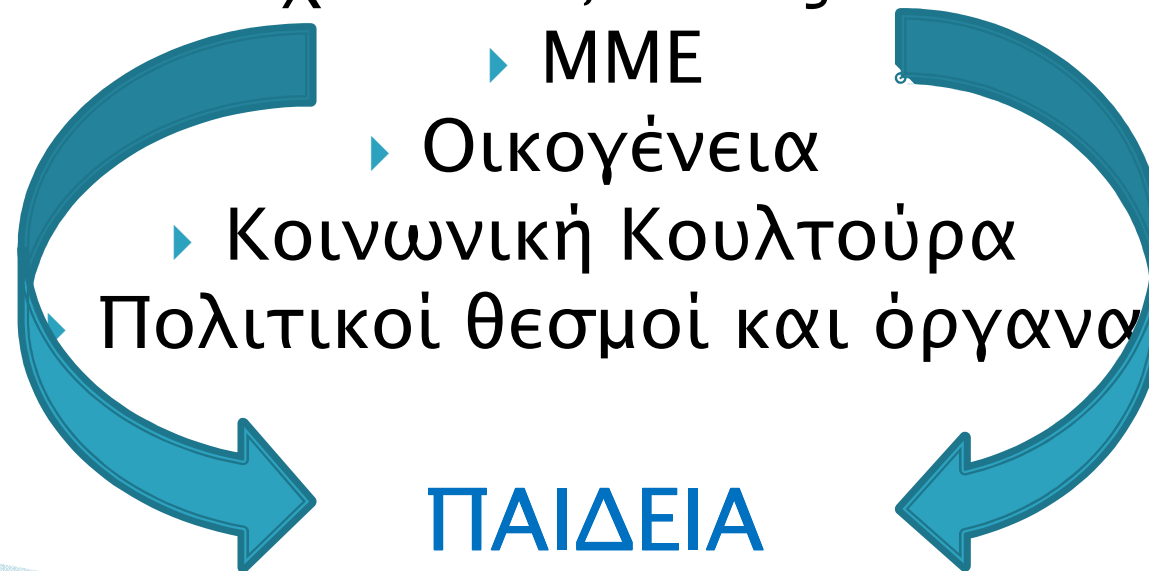
Γενικευμένες απόψεις–
προκαταλήψεις εις βάρος
ομάδων του πληθυσμού

- ▶ *Ανωτερότητα αντρών στον χώρο εργασίας*
- ▶ *Αποδοχή εργασιακών ανισοτήτων εις βάρος των γυναικών και ενοχοποίηση της γυναίκας*
- ▶ *Ανισότητα ευκαιριών εργασίας και ανέλιξης υπέρ των αντρών*
- ▶ *Διάκριση σε αντρικά/γυναικεία επαγγέλματα
(Έρευνα για τη Ισότητα στην Εργασία και
Απασχόληση
– Επιτροπή Ισότητας Υπουργείου εργασίας– 2012)*

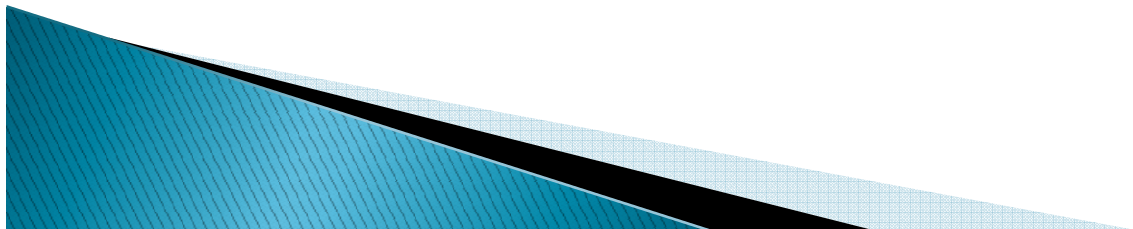
3. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑ ΤΥΠΙΚΗ ΚΑΙ ΑΤΥΠΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- ▶ Τυπική = ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ που προσφέρεται σε σχολεία και ιδρύματα, δημόσια και ιδιωτικά
- ▶ Άτυπη = προσφέρεται από όλους τους υπόλοιπους θεσμούς και μηχανισμούς, πέραν των σχολείων, όπως:

Οι θεσμοί κοινωνικοποίησης και πολιτικής συμμετοχής

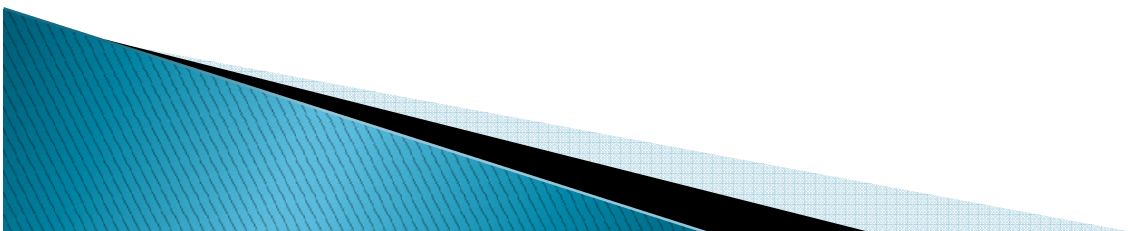
- ▶ Διαιωνίζουν...τις υποχρεώσεις των γυναικών στο πλαίσιο του στερεοτυπικού παραδοσιακού τους ρόλου.
- ▶ Ταυτίζουν ...τις θέσεις εξουσίας με το ανδρικό πρότυπο.

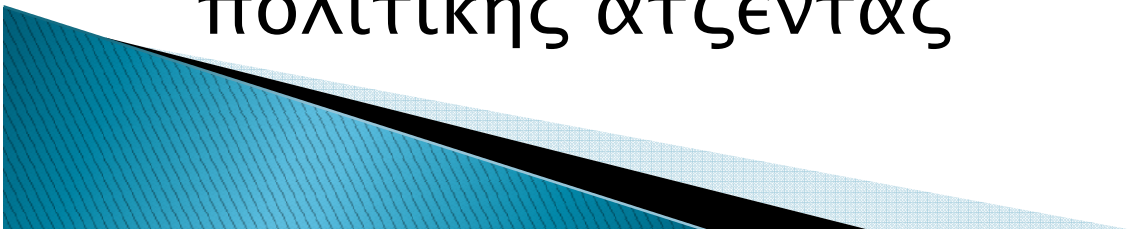
- ▶ Κόμματα: Διακήρυξη ισότητας και θετικά μέτρα αλλά στην ουσία υποβάθμιση των γυναικών πολιτικών και υποψηφίων σε συγκεκριμένους «γυναικείους» ρόλους.
- ▶ Δεν μετέχουν σε συζητήσεις του πολιτικού θέματος
- ▶ Δεν παρουσιάζονται ίσα και ισότιμα σε προεκλογικές περιόδους
- ▶ Οι γυναίκες εκπροσωπούν τα κόμματα κατά κανόνα σε εκπομπές κοινωνικού και όχι πολιτικού περιεχομένου

- ▶ Οι έρευνες έδειξαν ότι οι επιδράσεις κατά την προεκλογική περίοδο δεν έρχονται απευθείας από τους υποψηφίους στα πρόσωπα, αλλά περνούν και φιλτράρονται από ενδιάμεσους παράγοντες, όπως είναι και τα ΜΜΕ.
- ▶ Τα ΜΜΕ είναι οι πολιτικοί διαμεσολαβητές για τις προτιμήσεις των ψηφοφόρων, καθώς και οι σημαντικότεροι παράγοντες επιρροής στις τελικές αποφάσεις ψήφου .

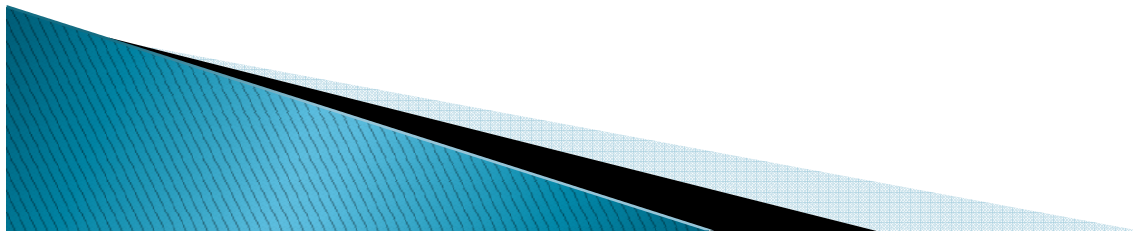

Εκπαίδευση για ενδυνάμωση

- ▶ Αλλαγή στις αντιλήψεις αλλά κυρίως στις πατριαρχικές δομές της κοινωνίας
- ▶ Αποδόμηση της εννοιολόγησης της ισότητας ως παραχώρησης
- ▶ Ανάπτυξη της προβληματικής γιατί οι άνδρες με την ίδια εκπαίδευση έχουν καλύτερη θέση στην κοινωνία και την πολιτική ζωή και συναίσθηση της υπο-αντιπροσώπησης της γυναίκας ως πολιτικής ατζέντας

- ▶ Καταγγελία της ανισότητας ως αποτελέσματος ενός ανδροκρατούμενου αλλά και ανδρόστροφου συστήματος εξουσίας το οποίο θα πρέπει η γυναίκα να διεκδικήσει
- ▶ Έλεγχος των μηχανισμών και θεσμών παραγωγής παιδείας και εκπαίδευσης και αποκάλυψη του ρόλου τους
- ▶ Ανάληψη ηγετικών θέσεων στην κοινωνία από γυναίκες συνειδητοποιημένες στα θέματα και στους μηχανισμούς ανισότητας

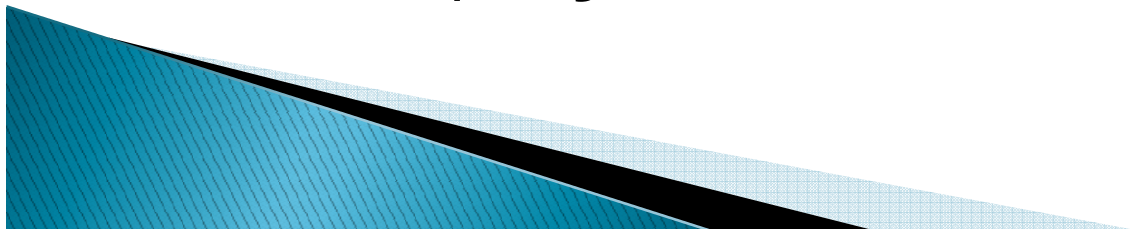

ΕΠΙΛΟΓΙΚΑ

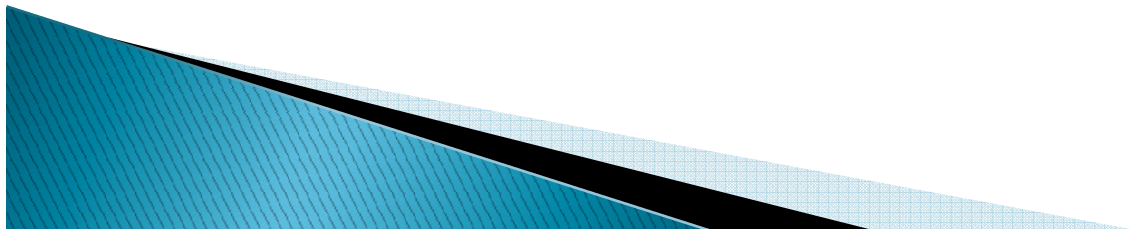
ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Είναι γεγονός ότι η αλλαγή δεν έρχεται με ευχές αλλά με πράξεις:

- ▶ Η κουλτούρα δεν έχει αλλάξει
- ▶ Η ευρύτερη παιδεία αντισταθμίζει τα ευεργετήματα του Νόμου για Ισότητα
- ▶ Η Ισονομία δεν παράγει και Ισοτιμία
- ▶ Για την **Ισοτιμία** χρειάζεται πολιτική και κοινωνική συμμετοχή και αλλαγή δομών και ιδεολογίας

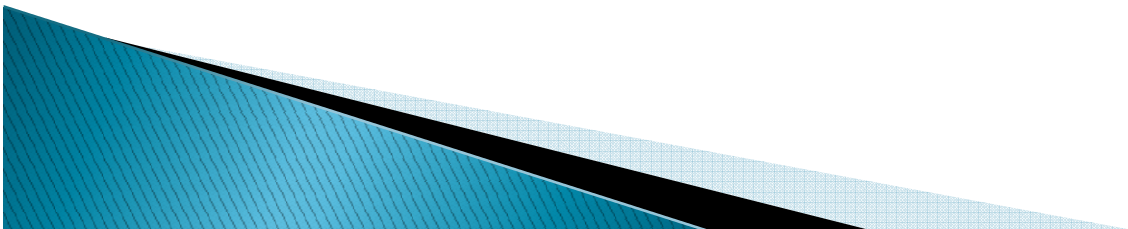

- ▶ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Η εκπαίδευση για να κατορθώσει να ενδυναμώσει τη γυναίκα δεν χρειάζεται να της προσφέρει περισσότερη εκπαίδευση.
- ▶ Χρειάζεται να αντιστρέψει τη γνώση, αξίες στάσεις, αντιλήψεις και διαδικασίες, που οδηγούν στην άνιση και κατώτερη τοποθέτησή της τόσο στην εκπαίδευση όσο και στην κοινωνία
- ▶ Χρειάζεται να συνειδητοποιηθεί και να γίνει πολιτική πράξη και διεκδίκηση για αλλαγή των δομών και της νοοτροπίας

ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑ

- ▶ Μοναδικός ο ρόλος της μητέρας για αλλαγή του τρόπου σκέψης και νοοτροπίας:
- ▶ Να συζητήσει με τα παιδιά της για τα στερεότυπα και τους κοινωνικούς ρόλους.
- ▶ Πρόσφατη διεθνής έρευνα (Πολιτική Αγωγή) έδειξε ότι η συζήτηση με τους γονείς είναι από τους σημαντικότερους παράγοντες ανάπτυξης υγιών στάσεων στα παιδιά σε θέματα ισότητας.

- ▶ Η Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δίνει προτεραιότητα σε 5 τομείς:

1. Ισότητα στην οικονομική ανεξαρτησία
 2. Ίση αμοιβή για ίσης αξίας εργασία
 3. Ισότητα στη λήψη αποφάσεων
 4. Τερματισμό στη Βία κατά των γυναικών
 5. Ισότητα φύλων στην πολιτική και οικονομική ζωή
- Επαναδιαπραγμάτευση του ρόλου και της εικόνας των φύλων (στο δημόσιο, οικογενειακό και πολιτικό βίο)
 - Ενίσχυση της Νομοθεσίας (να μπει η διάσταση του φύλου)
 - Οι δομές του συστήματος (ποιοι αποφασίζουν και πώς)
 - Εργαλεία για μέτρηση, αξιολόγηση και προώθηση της ισότητας

(Μάρτιος 2011 – European Pact for Gender equality)

